

TÜRK STANDARDI TASARISI
DRAFT TURKISH STANDARD

tst 12415

Revizyon

ICS 03.080.30

TOPTANCI HALLERİ - TARİFLER VE GENEL KURALLAR

Wholesale markets - Descriptions and general rules

I. MÜTALÂA
2011/85389

Bu tasarıya görüş verilirken, tasarı metni içerisinde kullanılan kelime ve/veya ifadelerle ilgili olarak bilinen patent hakları hususunda tarafımıza bilgi ve gerekli dokümanın sağlanması da göz önünde bulundurulmalıdır.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
Necatibey Caddesi No.112 Bakanlıklar/ANKARA

Ön söz

- Bu tasarı, Türk Standardları Enstitüsü'nün Hizmet Standardları İhtisas Kurulu'na bağlı TK38 Sosyal Hizmetler Teknik Komitesi'nin TS 12415 (1998)'in revizyonu olarak hazırlanmıştır.

Toptancı halleri - Tarifler ve genel kurallar

0 Kapsam

Bu standard, toptancı halleri ile ilgili tarifler ve genel kuralları kapsar.

1 Atıf yapılan standard ve/veya dokümanlar

Bu standardda diğer standard ve/veya dokümanlara atıf yapılmaktadır. Bu atıflar metin içerisinde uygun yerlerde belirtilmiş ve aşağıda liste halinde verilmiştir.

TS No	Türkçe Adı	İngilizce Adı
TS 8357	İş yerleri - Halka veya müşterilere açık tuvaletler - Sınıflandırma - Genel ve özel kurallar	Work places - Public toilets - The classification, - General and specific rules
TS 10551	Şehir içi yollar - Otolar için otopark tasarımı kuralları	Cars-Design Criteria of Auto Parking Facilities in Urban Areas

2 Tarifler

2.1 Toptancı hali

Belediye veya özel hal kurma izni verilen kişilerce hazırlanan ve belediye encümenince onaylanan toptancı hal projesi çerçevesinde belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan, ticarete konu sebze ve meyvelerin, et ve tavuk etinin, su ürünlerinin, kuru gıda maddelerinin toptan alım ve satımı ile kaydının yapıldığı yerlerdir.

2.2 Belediye toptancı hali

Belediyeler tarafından kurulan ve işletilen toptancı halidir.

2.3 Özel toptancı hali

Gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan ve işletilen toptancı halidir.

2.4 İşletim yetkisi devredilmiş toptancı hali

Belediyeler tarafından kurulan ve işletim yetkisi gerçek veya tüzel kişilere devredilen toptancı halidir.

2.5 Sebze ve meyve toptancı hali

Sebze ve meyve toptancı hali, sebze ve meyvelerin sınıflandırıldığı, ambalajlandığı, depolandığı; toptan alım ve satımının yapıldığı ve pazarlandığı haldir.

2.6 Et ve tavuk eti hali

Et ve tavuk eti toptancı hali, koyun, kuzu, sığır, dana, manda, keçi, hindi, tavşan, bıldırcın ve tavuk etlerinin sınıflandırıldığı, ambalajlandığı, depolandığı ve pazarlandığı haldir.

2.7 Su ürünleri hali

Su ürünleri toptancı hali, her türde balık, midye, kalamar, istakoz, karides vb. su ürünlerinin sınıflandırıldığı, ambalajlandığı, depolandığı ve pazarlandığı haldir.

2.8 Kuru gıda hali

Kuru gıda maddeleri toptancı hali, şeker ve şeker ürünleri, kahve ve kahve ürünleri, alkolü ve alkolü olmayan içecekler, çay, hayvansal ve bitkisel yağlar, baharatlar ve çeşni maddeleri, baklagiller ve ürünlerinin ayıklandığı, sınıflandırıldığı, depolandığı ve pazarlandığı haldir.

2.9 Küçük toptancı hali

Toplam işyeri sayısı, 30 ila 100 olan sebze ve meyve toptancı halidir.

2.10 Orta toptancı hali

Toplam işyeri sayısı, 101 ila 250 olan sebze ve meyve toptancı halidir.

2.11 Büyük toptancı hali

Toplam işyeri sayısı, 251 ve üzeri olan sebze ve meyve toptancı halidir.

2.12 Üretici örgütü

Üreticilerce kurulan ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığından Üretici Örgütü belgesi almış olan tüzel kişiliklerdir.

2.13 Komisyoncu

Sebze ve meyvelerin toptan satışı amacıyla kendi adına ve başkası hesabına komisyon esaslı üzerinden çalışan kişilerdir.

2.14 Tüccar

Sebze ve meyvelerin toptan satışı amacıyla kendi adına ve hesabına çalışan kişilerdir.

2.15 Hal hakem heyeti

Sebze ve meyve ticareti ile ilgili üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il veya ilçe merkezlerinde oluşturulan heyetlerdir.

2.16 Hal rüsumu

Sebze ve meyveleri satın alanlarca toptan satış bedeli üzerinden ödenen meblağdır.

2.17 Künye

Sebze ve meyvelerin üretim yerini, cinsini, miktarını, hangi üretici ve işletmeye ait olduğunu, varsa sertifika bilgileri gibi hususları ihtiva eden barkodlu etiket veya bu bilgileri içeren belgedir.

2.18 Toptancı hal konseyi

Sebze ve meyvelerin ticaretinin mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılmasının sağlanması hususunda görüş alışverişinde bulunmak ve alınacak önlemleri tespit etmek amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan konseydir.

2.19 İş yerleri

Toptancı hal yönetimince belirlenen ve sebze ve meyvelerin üretici, üretici örgütü, komisyoncu ve tüccarlar tarafından toptancı halinde toptan olarak alım satımının yapıldığı yerlerdir.

2.20 İdare binası

Sebze ve meyve toptancı halinin büyüklüğü ve kapasitesi göz önüne alınarak hal yönetimi, zabıta ve diğer personelin ihtiyacını karşılayabilecek özellikte olan ve içinde, gerekli donanım ve teçhizata sahip ilk yardım merkezi ve yangın söndürme sistemi ile zabıta bürosu bulunan yerlerdir.

2.21 Dijital fiyat panosu

Sebze ve meyve fiyatları ile uygun görülen diğer bilgilerin yayımlanması amacıyla, toptancı hal bünyesindeki bilgi işlem sistemine bağlı şekilde, yeterli sayıda ve kolaylıkla görülebilecek yerlerde kurulan elektronik gösterge tablosudur.

2.22 Bilgi işlem sistemi

Toptancı hali ile ilgili istatistikî veriler ile meslek mensuplarına ve işlem gören sebze ve meyvelere ilişkin bilgilerin tutulduğu sistemdir.

2.23 Hoparlör sistemi

Gerekli görülen duyuruların yapılabileceği uygun ve yeterli kapasitedeki ses sistemidir.

2.24 Aydınlatma sistemi

Toptancı halinin yeterli düzeyde aydınlatılmasına imkân sağlayacak sistemdir.

2.25 Güvenlik kamerası

Can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla, toptancı hallerinin kapasitesi göz önünde bulundurularak uygun alanlara yerleştirilen yeterli sayı ve özellikteki görüntü kaydetme cihazıdır.

2.26 Giriş-çıkış kontrol kulübesi

Sebze ve meyve toptancı haline gelen araçlar ile halden çıkan araçlarda bulunan mallara ilişkin kontrol ve kayıt işlemlerinin yapıldığı, halin giriş ve çıkışlarında bulunan bilgi işlem alt yapısına sahip yeterli sayı ve kapasitedeki yerlerdir.

2.27 Ağırlık kontrol ünitesi

Malların ağırlığının tartılabileceği, ilgili mevzuata uygun yeterli sayı ve kapasitedeki, toptancı halinin giriş ve çıkışlarına veya uygun görülecek alanlara yerleştirilmesi gereken tartı aletidir.

2.28 Çöp toplama yeri

Toptancı halinde oluşan çöplerin kaldırılncaya kadar tutulacağı, toptancı halinin uygun bir yerinde oluşturulan ve kapasitesi, toptancı halinin büyüklüğü ve iş hacmine göre belirlenen yerlerdir.

2.29 Tuvalet

Tarifi, TS 8357'de verilmiştir.

2.30 Otopark

Tarifi, TS 10551'de verilmiştir.

2.31 Boş ambalaj depolama yeri

Boş kap ve ambalajların muhafaza edileceği yerlerdir.

2.32 Tasnifleme ve ambalajlama tesisi

Sebze ve meyvelerin ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretlenmesi ve etiketlenmesine ilişkin iş ve işlemlerin yapıldığı tesislerdir.

2.33 Elektronik tartılar

Sebze ve meyve toptancı halinde faaliyet gösterenlerde, ilgili mevzuat hükümlerine göre gerekli muayeneleri yapılmış olarak kullanılan tartılardır.

2.34 Kimlik kartı

Sebze ve meyve toptancı hal yönetim birimince, işyeri kiracıları ve malikleri ile bunların çalıştırdıkları kişilere verilen ve bu kişileri tanıtan kartlardır.

2.35 Hal kayıt sistemi

Gömrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde elektronik ortamda kurulan, internet tabanlı çalışan, bildirim yapılmasına imkân tanıyan merkezi sistemdir.

3 Genel kurallar**3.1 Fiziki yapı ile ilgili kurallar**

3.1.1 Coğrafi konumu ve ulaşım imkânları uygun olmalıdır.

3.1.2 Yerleşim alanının geniş veya çıkışındaki bir ana karayolu veya su yolu yakınında ya da demiryolu güzergâhında bulunmalıdır.

3.1.3 Mesken ve işyerleri ile gıda güvenlirliliği bakımından risk oluşturan tesis ve benzeri yerlere uzak olmalıdır.

3.1.4 Kuru, iyi drene edilmiş ve su baskınlarına maruz kalmayacak yapıda olmalıdır.

3.1.5 Sebze ve meyve toptancı halinde toplam işyeri sayısı otuzdan az olmamalıdır. İşyerlerinin tavan yüksekliği beş metreden, alan büyüklüğü ise küçük toptancı hallerinde elli metre kare, orta toptancı hallerinde seksen metre kare, büyük toptancı hallerinde yüz yirmi metre kareden az olmamalıdır.

3.1.6 Sebze ve meyve toptancı halinin etrafı, insan ve mal girişine izin vermeyecek şekilde çevrilmelidir.

3.1.7 Otopark yerinin belirlenmesinde, malların gıda güvenliği ve hijyen bakımından olumsuz etkilenmemesi, otopark alan büyüklüğünün belirlenmesinde ise toptancı halinin iş hacmi ile işyeri sahipleri ve çalışanların ihtiyaçları da dikkate alınmalıdır.

3.1.8 Orta ve büyük toptancı hallerinde laboratuvar oluşturulması zorunludur.

3.1.9 Soğuk hava depolarının kapasitesi, orta toptancı hallerinde iki bin, büyük toptancı hallerinde ise beş bin metre küpten az olamaz. Soğuk hava depolarının orta ve büyük toptancı hallerindeki işyerlerinde faaliyet gösterenlerin üçte birinin yazılı talebi üzerine oluşturulması zorunludur.

3.1.10 Tasnifleme ve ambalajlama tesisinin orta ve büyük toptancı hallerindeki işyerlerinde faaliyet gösterenlerin üçte birinin yazılı talebi üzerine oluşturulması zorunludur.

3.2 İşletmecilikle ilgili kurallar

3.2.1 Sebze ve meyve toptancı halinde, hal yönetim birimince özellikleri ve standartları belirlenen işyeri tabelası, işyerinin girişinde herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yere yerleştirilmelidir.

3.2.2 Sebze ve meyve toptancı halindeki işyerinde, hal yönetim biriminden izin alınmaksızın değişiklikler veya bu yere ilaveler yapılmamalıdır.

3.2.3 Sebze ve meyve toptancı halinde, atık malzemeler hal yönetim birimince belirlenen şekilde ve alanlarda toplanmalı ve işyerleri temiz tutulmalıdır.

3.2.4 Sebze ve meyve toptancı halinde, işyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhiri ve satımı yapılmamalı, buralarda mal veya boş kap bulundurulmamalıdır.

3.2.5 Sebze ve meyve toptancı halinde, hal yönetim birimince belirlenen saatler dışında; mal getirilmemeli, yükleme ve boşaltma yapılmamalı, araç bulundurulmamalıdır.

3.2.6 Sebze ve meyve toptancı halinde, işyerleri, herhangi bir şekilde başkalarına kullanılmamalıdır.

3.2.7 Sebze ve meyve toptancı halinde, mallar, gıda güvenliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak satışa sunulmalıdır.

3.2.8 Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılmamalıdır.

3.2.9 Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulmamalıdır.

3.2.10 Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılmamalı, alıcıya katışı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulmamalıdır.

3.2.11 Sebze ve meyve toptancı halinde, işyerleri veya hal yönetim birimince belirlenen müzayede alanları dışında kalan diğer yerlerde malların satışı yapılmamalıdır.

3.2.12 Sebze ve meyve toptancı halinde, mallar, satışa arz şekli bölünmeden bulunduğu kasa, çuval, sandık ve benzeri kaplarda satılmalıdır.

3.2.13 Sebze ve meyve toptancı halinde, mal atıkları ayıklanarak satılmamalıdır.

3.2.14 Mallara ilişkin gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmemeli veya bu raporun düzenlenmesi sağlanmamalıdır.

3.2.15 Sebze ve meyve toptancı halinde, damgalanmamış, damgası kopmuş, bozulmuş, periyodik muayene zamanında müracaat edilmemiş veya damga süresi geçirilmiş ya da damgaları iptal edilmiş ölçü ve tartı aletleri kullanılmamalıdır. Tartılar, alıcının satın aldığı malın ağırlığını görmesini sağlayacak şekilde, işyerinin uygun bir yerine konulmalıdır. Ölçü ve tartı aletleri hileli bir şekilde kullanılmamalıdır.

ICS 03.080.30

TÜRK STANDARDI TASARISI

tst 12415/Revizyon

3.2.16 İlgililer, verilen kimlik kartlarını, sebze ve meyve toptancı halinde bulunduğu süreçte üzerinde bulundurmaları yükümlüdür.

4 Çeşitli hükümler

Sahibi veya işletmecileri, bu standarda uygun olduğunu belirttikleri iş yerleri için "TSE Hizmet Yeri Yeterlilik Belgesi" almak istedikleri zaman, inceleme esnasında istenildiğinde bu standarda uygunluk beyannamesi vermek veya uygunluğunu göstermek mecburiyetindedir. Bu beyannamede söz konusu hizmetlerin Madde 4'teki kurallara uygun olduğunu belirtmeleri gerekir.

Yararlanılan kaynaklar

- 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
- 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu
- Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik